

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

ברכה – שמח"ת

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק יט

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מאה וחמישים שנה להסתלקות-היולא של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" נ"ע

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' רחמים ב"ר יואב ע"ה

אנטיאן

נפטר בדמי ימיו - בליל שמע"צ ה'תשס"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ברכה – שמח"ת

א. השם „שמחת תורה” – מהות היום כולו

על הסיבה לכך שיו"ט אחרון של חג הסוכות נקרא „שמחת תורה”, אומר הרמ"א¹: „לפי ששמחין ועושין בו סעודת משה לגמרה של תורה”².

כבר דובר פעמים רבות על כך, ששם שנקבע בתורה, למרות שהוא נקבע עקב ענין כגון: סיבה או פעולה מסויימת, רומז למשמעותו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה. ובמיוחד לפי הידוע³, ש„שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש” הוא חיותו של הנברא, ומובן שמהותו מתבטאת בשם זה⁴.

מכך מובן בעניננו: יו"ט האחרון נקרא „שמחת תורה” מפני שאז שמחין .. לגמרה של תורה, אך בכל זאת, כיון ששם זה נקבע ליממה כולה, מובן שהשם „שמחת תורה” קשור לכל עניני היום.

יותר מכך: מעצם העובדה ש„גמרה של תורה” הוא ביום זה, מוכח, שיום זה קשור במהותו לשמחה לגמרה של תורה⁵.

בכך מובנים דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁶, שברכת שהחיינו של שמחת תורה אינה נאמרת

(1) אר"ח תרס"ט. ובטור שם „לפי שמסיימין בו התורה וראוי לשמוח בסיומה”. ועד"ז הוא לשון האבודרהם, תפלות של סוכות.

(2) כטעם על קריאת יום זה „שמח"ת” הובא גם ברי"ן גיאות הל' לולב (הגילין ביום זה הואיל ובו מסיימין את התורה לעשות כמה קילוסין כו' ונתכנה יום שמח"ת”) ובשבלי הלקט (סוף הל' לולב) ס' ש"ע (והיום נקרא יום שמח"ת”).

(3) שער היחוד והאמונה בתחלתו.

(4) ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 14 ואילך.
(5) ובזהר (ח"ג רנו, ב), ונוהגין למעבד ישראל עמה חודה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרין לס"ת בכתר דיל"ל.”
וראה לקמן סי"ב.

(6) ה' השיחות תש"ע ע' 55 [ושם ע' 56] אשר אדה"ז השיב לאדמו"ר הצ"צ, שהשאלה (איך מתאימה ברכת שהחיינו על תורה כיון שתורה היא תורת חיים) שאלו הנשמות מאה וחמשים שנה בגי"ע התחתון, ובמתיבתא דרקיע דגי"ע העליון]. ס' השיחות תשי"ד ע' 32. סה"מ תש"ה ע' 69. לקו"ד ח"א (א, ה) בשם אביו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע.

רק על החג, אלא גם על התורה, שהרי, לכאורה, ברכה זו היא על היות יום זה יום טוב שני של שמיני עצרת, אלא שכיון שיש ליום זה שם מיוחד בפני עצמו – שמחת תורה – הרי כל הענינים שבו, גם אלה הקשורים ליו"ט שני של גלויות, קשורים גם לתורה⁷ ולשמחה⁸.

וזאת, לא כבחגים האחרים שבהם אין ליו"ט שני של גלויות שם בפני עצמו. ואפילו יו"ט שני של שביעי של פסח, הנקרא „אחרון של פסח”, ניכר לפי השם עצמו שמהותו קשורה לפסח, והוא סיומו, לעומת השם „שמחת תורה”, שאינו מצביע כלל על קשר עם שמיני עצרת.

ב. מדוע נאמרת ברכת „שהחיינו” על „גמרה של תורה”?

אך צריך להבין: מדוע קשורה ברכת שהחיינו על התורה דוקא לשמחת התורה? יותר מכך: קשה מאד לומר כך – כי השמחה ביום זה היא „לגמרה של תורה”⁹, ואילו ברכת שהחיינו נאמרת על ענין חדש, ובעניננו, היה מתאים, לכאורה, לאומרה בעת התחלת התורה¹⁰.

בפשטות ניתן היה להסביר, שברכת שהחיינו זו אינה נאמרת על עצם קריאת ולימוד התורה, אלא הודיה על השמחה החדשה¹¹ של האדם על „גמרה של תורה”, בדומה להלכה לגבי ברכת הנהנין, שצריך לברך שהחיינו על

(7) להעיר מח"ג צו, רע"א. קד, ב.

(8) ולפ"ז בא"י שגומרים התורה בשמחה צ"צ ברכת שהחיינו על התורה היא כליל שמע"צ, אבל מ"מ מובן שעיקר ענין דשמח"ת וברכת שהחיינו הוא בחו"ל. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 234 מאמר אדמו"ר האמצעי ע"ד שמיני עצרת ושמח"ת שבני א"י מעריבין שני ענינים נבדלים.

(9) להעיר ממ"ש בטור שם „ונוהגין באשכנז שהמסיים והמתחיל .. ועושין משהו ושמחה ויו"ט לסיומה של תורה ולהתחלתה” (וראה לשון הרמ"א שם), אבל לא כתבו לפניו כטעם על קריאת היום שמח"ת ושמחתה כ"א, לפי שמטוים בו התורה וראוי לשמוח בסיומה”. וראה רוקח שבהערה הבאה.

(10) להעיר מרוקח הל' ברכות סו"ס שעא, והנאת סיום התורה והתחלת התורה בשמחת תורה לחתן מברך שהחיינו.

(11) ראה סה"מ תש"ה שם, והברכה היא על התורה ושמחתה.

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א
ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
משגיח ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיוחד
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "ועד המחנכים"
פעל במרץ בעניני שלימות הארץ
ראש מטה שירה וזמרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם
השאיר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים
ביום השני לפ' 'וקם שבט מישראל'
י"ב תמוז ה'תשע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידי

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי זוגותו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

לקוטי ברכה – שמח"ת שיחות

עם סיום הקריאה של „וזאת הברכה“. ומכיון שהשמחה של „גמרה של תורה“ היא שגורמת להתחלת התורה מחדש, ניתן היה לומר, שברכת ה„שהחיינו“ קשורה ממילא להתחלת התורה מחדש –

אלא, שאם כך, מתעוררת השאלה: אם חובת לימוד התורה היא תמידית, והאדם אכן לומד תורה בכל יום, והוא מתחיל ללמוד מיד בשנית את אותה התורה שסיים זה עתה, מהו הדבר החדש, שעליו צריך לברך „שהחיינו“¹⁵? ואם זה מפני חשיבות התורה¹⁶ – הרי צריך להיות, וכך הוא הדבר (שהרי „לא ברשיעי עסקינן“) ש„בכל יום ויום בעיניך כחדשים“¹⁷.

ג. השמחה – סיום אופן לימוד אחד והתחלת לימוד נעלה יותר

ההסבר לכך הוא: התורה היא חכמתו של הקדוש-ברוך-הוא והיא ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים¹⁸ – היא אין-סופית, ולכן כאשר מסיימין את התורה ומתחילים ללמוד בשנית, ישנה חובה „לאפשא לה“¹⁹ (=להוסיף בה) – להתחיל את התורה באופן חדש, שהוא נעלה באין ערוך מן הלימוד בשנה שעברה.

וזהו מקורה של השמחה בשמחת תורה ושל ברכת שהחיינו על התורה: כאשר מסיימים את התורה שמחים על סיום לימוד התורה באופן אחד, ומברכים ברכת שהחיינו – שבה והודיה – על התחלת לימוד התורה באופן חדש.

הובא בטור שם, או הטעם כמו שזכינו בסיומה כך נזכה בהתחלתה.

15) להעיר מהקושיא בשה"ש תש"ה שם (נעתק לעיל הערה 6). ולהעיר מאל"י רבה סי' רטו סק"ב (בשם מהר"ם דיין) הטעם שאין מברכים שהחיינו על הריח, שברכת הריח סמכו על כל הנשמה כו' והנשמה נצחית ולא שייך לומר שהחיינו וקיימנו כו'.

16) להעיר מספר האשכול (סדר הפרשיות סכ"א): מתחילין .. גם פי' בראשית להודיע שהבינה תורה לנו כדבר חדש .. אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה. ובשבל הלקט הנ"ל „מפני חיבת התורה כו'“.

17) פרש"י תבוא כו, טז. וראה פרש"י עקב יא, יג. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 252 והערה 49 שם.

18) איוב יא, ט.

19) זח"א יב, ב. תו"א מקץ לט, ד.

„כל שמחת לבב הבאה לאדם“¹².

אבל לפי זה יוצא, שהברכה איננה על התורה, אלא על השמחה של „גמרה של תורה“, בעוד אשר מלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר מובן שהברכה נאמרת על התורה¹³ עצמה:

הכרחי, אפוא, לומר, שהשמחה נקבעה אמנם על „גמרה של תורה“, אבל סיום התורה כרוך תמיד בהתחלת התורה מחדש. שהרי בתורה אין מצב מתמשך של סיום, אלא תיכף ומיד, בלי שום הפסק, חלה החובה התמידית של לימוד התורה מחדש, ואכן, כך הוא מנהג ישראל – להתחיל בקריאת „בראשית“¹⁴ מיד

12) סדר ברה"נ לאדמו"ר רפ"ב. אבל ממשין שם „מטובת עולם הזה“, ולפי"ז נמצא שברכת שהחיינו על המועדים ומצות הבאות מזמן לזמן הוא גדר אחר, וא"כ אי"ז שייך לכאן. אבל בשו"ע אדה"ז סי' תרמ"א סי"א „שעיקר הברכה נתקנה על השמחה שיש לאדם מן המצוה כו'“ [ועד"ז משמע ברוקח שם שגדר ברכת שהחיינו על המועדים כו' הוא מצד שמחה והנאה (וראה לישנו שהובא בהערה 10) ובלבוש סי' תרמ"א (ושם: כמו הלוּבש בגד חדש). ובהגמ"י (הלכות מילה פ"ג אות ד) בשם רבנו שמה, „שמחת קיום המצוה .. שמחה היא בקיום הברית“*]. ולכאורה צ"ע דבמ"א אר"ח סי' רכז סק"ה כ', „על ספרים חדשים אינו מברך דמצות לאו ליהנות ניתנו“. אבל: א) ראה לוח ברכת הנהנין לאדה"ז (פי"א, כא) דפסק שמברכין שהחיינו על ספרים חדשים** „שלבנו של אדם שמח בקנייתו, ולא אמרו מצות לאו ליהנות ניתנו אלא בעשיית המצוה עצמה אבל הקונה כלי שהמצוה נעשית בה כו' יש לו הנאה בו“, (ב) אולי י"ל דלדעת אדה"ז ברכת שהחיינו על המועדים ומצות הבאות מזמן לזמן היא על השמחה בהגעת זמן המועד והמצוה (ראה שו"ת הרשב"א ח"א סי' טעט. פר"ח אר"ח סת"ל"ב), וא"כ שייך גם בנדר"ד. וראה שו"ת חת"ס אר"ח סנ"ה. וראה הערה הבאה. ואל"י רבה שבהערה 15. וראה לקו"ש חל"ז ע' 14 ואילך.

13) ובר"ה להבין ענין שמח"ת תש"ה שם „דכשם שבר"ה מברכים ברכת שהחיינו על קיום הציווי דתק"ש כו' וביה"כ מברכים שהחיינו על הצום ועל הסליחה כו' כן הוא ברכת שהחיינו שמברכין בשמח"ת היא על התורה ושמחתה“. ולהעיר משה"ש תש"ד שם: דער שהחיינו .. איז אויף תורה און ביי תורה איז נישא דער ענין פון מוציא זיין כו' (=שהחיינו) .. הוא על תורה, ולגבי תורה אין הענין של להוציא).

14) באבודרהם: כדי שלא יהא פתחון פה לשטן לקטרג לומר כבר סיימו אותה ואין רוצים לקרות עוד (ושעם זה

* אכל ראה תוד"ה העושה טוכה מו. א. שו"ת הרשב"א שם סי' קכו (בסופו). המאור והר"ן סוף פסחים. אבודרהם שער ג בשם תשובות הגאונים.

** ואף שבסדר ברה"נ (פי"ב, ה"ה) – שהיא בתורה – כ' דאין מברכין. הרי לא פי' שהוא מפני דמצות לאו ליהנות ניתנו, ומפשוטת המשך לישנו שם משמע, שהוא כמו הא ד, אין נהגין לברך כלל" על שאר כלי תשמישי אדם. ע"ש.

לעילוי נשמת

החייל ב"צבאות השם" שכנא ע"ה

בן ר' שלמה אלי' שיחי'

נפטר בדמי ימיו, כ"א מנ"א ה'תשנ"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות אחיו ואחיותיו שיחיו

ולזכות הוריו

הרה"ת ר' שלמה אלי' זוגתו מרת שרה שיחיו

מארקאוויטש

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק

ומתוך בריאות הנכונה, ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי זוגתו מרת גיטל רחל שיחיו

שגלוב

***

לעילוי נשמת

ר' משה עזיז ב"ר אלי' ע"ה

נפטר ביום כ"ג ניסן - אסחה"פ, ה'תש"ע

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בני משפחתו שיחיו

***

לעילוי נשמת

ר' נוריא-ל ב"ר אשר ע"ה חביביאן

נפטר אור ליום ב' דחג הפסח - ט"ז ניסן, ה'תש"ע

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנו

הרה"ת ר' אשר זוגתו מרת אסתר

ומשפחתם שיחיו חביביאן

ביום הכיפורים, והיא: שהלוחות השניות ניתנו לבעלי תשובה, וזוהי שמחה גדולה יותר מנתנת הלוחות הראשונים בהגשבות, שניתנו לצדיקים.

ומכאן – בעניננו: לאחר התענית, ולאחר הסליחה והמחילה של יום הכיפורים הופך כל יהודי למציאות חדשה²⁵, וכאשר הוא מסיים את התורה מיד אחר־כך, בשמחת תורה, הוא מסוגל להתחיל את לימוד התורה באופן חדש, בדומה ללוחות השניים שבאמצעותם נוספה²⁶ מעלה נשגבה ביותר לתורה.

ה. שמחת תורה ופ' וזאת הברכה – התחדשות נעלית ביותר

ולפי האמור לעיל ניתן להסביר את הקשר שבין פרשת וזאת הברכה לבין שמוח"ת: בתחילת הפרשה נאמר שהקב"ה נתן את התורה לישראל באופן של "תורה צוה לנו משה", ומובן, שמשוה רבינו הגיע או לשיא השלימות בידיעת ובהבנת התורה. ובכל זאת נאמר בסוף הפרשה²⁷, "ועל משה מערבות מואב אל הר נבו", אשר על כך נאמר בכתבי האר"י²⁸ שהוא הגיע לשער החמישים ("נבו" = נ' בו). כלומר, דברי הגמרא²⁹, "חמישים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד" – חוץ משער החמישים – אמורים על התקופה שעד פטירתו, אבל בסמוך להסתלקותו הוא הגיע גם לשער החמישים, הנשגב באיך־ערוך ממ"ט שערי בינה³⁰.

השמיני עצרת תרס"ז (בסופו). ד"ה הג"ל תש"ז בתחילתו.

(25) ראה ביאורים לאגה"ת וש"נ (נדפס בלקוטי ביאורים (להר"י קארף שי') ח"ב ע' נ ואילך. ע' פו ואילך. אגה"ת עם ליקוט פירושים כו' (קד"ת, תשמ"ז) ע' ע ואילך. ע' קט ואילך. וראה לקו"ש חל"ד ע' 63 ואילך. לקו"ש חל"ט ע' 86 ואילך, איך שע"י התשובה נעשה האדם מציאות חדשה. וראה לקו"ב שם (ע' פח. אגה"ת הג"ל ע' קי) השייכות להמספר מ' תעניות (או מאה) שצם ר"ז.

(26) ראה שמו"ר רפמ"ז. ד"ה ויתן לך תרס"ז. תש"ז שם פל"ה ואילך.

(27) לד, א.

(28) לקו"ת להאר"י ואתחנן ג, ט. של"ה שסט, א ואילך.

(29) ר"ה כא, ב. ושי"נ.

(30) ראה גם צפע"נ עה"ת פרשתנו לג, ז.

ולמרות שלימוד התורה צריך להיות בהשגה שכלית, שהיא מוגבלת – ולכאורה – כיצד אפשר לומר שיש אופן חדש ללימוד התורה שהוא נעלה באיך־ערוך על הקודם? – בכל זאת, כיון שהתורה היא אינסופית, יש גם בהבנתה אופני לימוד הנעלים זה מזה באיך־ערוך.

דוגמא לכך נמצאת בדברי הגמרא²⁰ על ר' זירא: "כי סליק לארעא דישראל, יתיב מאה²¹ תעניתא דלשתכת תלמודא בבלאה מיניה כי היכא דלא נטרדיה" (= כאשר עלה לארץ ישראל צם מאה תעניות כדי שיישכח ממנו התלמוד הבבלי כדי שלא יבלבלו), כדי שיוכל ללמוד את התלמוד הירושלמי.

לכאורה, אין מובן מדוע היה צריך לשכוח את התלמוד הבבלי? הרי בהשגה שכלית, כל הבנה וידיעה מוקדמת אינה מבלבלת, אלא אף מסייעת להבנה עמוקה יותר?

אלא, שהדברים אמורים לגבי אופן הבנה שהוא ביחס מסויים להבנה הקודמת, ואילו אופן הלימוד של התלמוד הירושלמי היה אצל ר' זירא נעלה באיך־ערוך על לימוד התלמוד הבבלי (אפילו לאופן הלימוד הנעלה של התלמוד הבבלי ע"י ר' זירא), כי על התלמוד הבבלי נאמר²², "במחשכים הושיבני" ועל התלמוד הירושלמי נאמר²³, "אין תורה כתורת ארץ ישראל". לפיכך הלימוד הקודם עלול היה להפריע ללימוד החדש של התלמוד הירושלמי.

ד. שמחת תורה אחרי יום הכיפורים דוקא

לפי האמור, מובן יותר הענין שדלעיל. כדי להבין זאת יש להקדים ולהסביר²⁴ את הסיבה לכך ששמחת תורה לא נקבעה בהגשבות, זמן מתן תורה, אלא דוקא בשמיני עצרת, הבא לאחר מתן הלוחות השניות

(20) ב"מ פה, א.

(21) ולגירסת הרש"ל מ' תעניות.

(22) סנהדרין כז, א.

(23) ב"ר פט"ז, ד.

(24) אה"ת שמע"צ ע' א'תשעט ואילך. ד"ה ביום

מלבדו".

... ענין זה מודגש במיוחד בתינוקות של בית רבן דדורנו זה – שנקראים (בהסכמת גדולי ישראל) בשם "צבאות השם":

השם "צבאות השם" מורה – שהילדים מסורים ובטלים לגמרי להקב"ה, בדוגמת (ויותר מ) "חיילים" אל "מפקדיהם". . ומזה מובן, שבילדי ישראל – ילדים וילדות – דדורנו זה, ניכר עוד יותר בגלוי איך שהם "משיחי", "משיחי" דהקב"ה עצמו, שזה נעשה הכנה והקדמה קרובה להתגלות המשיח הכללי דכל בני, בגאולה האמיתית והשלימה.

ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות": כשם שאז "יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"¹⁰, כך "צבאות השם" דדורנו זה יצאו מגלות זו לגאולה האמיתית והשלימה ותיכף ומיד ממש.

והנהגת בני בימות המשיח ממש.

[וזוהי גם ההדגשה המיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע להלימוד ד"הלכתא למשיחא", ההלכות שנוגעות לחיי בני בזמן הגאולה].

אחד הענינים העיקריים לעתיד לבוא – הוא (כמובא לעיל מהתניא) שאז תהי' השלימות ד"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו": בכל העולם כולו יתגלה איך שאין שום מציאות אחרת זולתו ית', "אין עוד מלבדו".

ובדוגמת זה נדרש גם בחייו של יהודי – שיחוש וירגיש בכל עניניו ממש, ש"אין עוד מלבדו". זאת אומרת: מלבד זאת שהכוונה והתכלית דכל עניני העולם היא אלקות, ובמילא עבודתו היא באופן ש"כל מעשיך לשם שמים"³, ו"בכל דרכיך דעהו"⁴, אבל ישנה מציאות של "חול", "מעשיך" ו"דרכיך" (אלא – שתכליתם הוא קדושה), אלא יתירה מזו: שעניני העולם עצמם הם אלקות, ובמילא לא "נרגשת" מלכתחילה שום מציאות כלל, כי "אין עוד מלבדו" . . .

– ועפ"ז אולי יש לומר הביאור בהעיכות המבהיל של הגאולה – שהוא מצד זה שהיתה חסרה אצל בני שלימות בדרגת העבודה באופן ד"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני"⁵, שדוקא עי"ז מגיעים להגאולה אשר תהי' באופן זה (ד"אין עוד מלבדו"). – אבל עכשיו כבר הוסר גם עיכות זה, ובמילא הרי "הכל מוכן לסעודה", סעודת לויתן ושור הבר ויין המשומר⁶ בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

. . . חז"ל אומרים⁷: "אל תגעו במשיח⁸ אלו תינוקות של בית רבן".

אחד הביאורים בזה (נוסף להפירוש במפרשים): חינוך תינוקות של בית רבן צריך להיות באופן שהתינוקות נעשים חדורים לגמרי בתוך תוכם עם הענין והנקודה של "משיח", כך, שכאשר רק מעיפים מבט על ילד יהודי, מה רואים? – משיח!

כל מציאותם היא "משיח" – הגילוי ד"אתה הראת גו' אין עוד

בנוסח ברכה זו נדרש הסבר: (א) מהם שלושת הביטויים – שהחיינו, קימנו, הגיענו? (ב) בדרך כלל סדר ההודיה הוא מן הקל אל הכבד, בתחילה מודים על הדברים הקטנים ואחר-כך על הגדולים יותר. והנה, "קימנו" – הוא קיום והמצאות בלבד, ואילו "שהחיינו" – היא מציאות שיש בה חיות, כפי שהסביר כ"ק מו"ח אדמו"ר באחת משיחותיו³⁴, ואם כך צריך היה להודות תחילה על עצם הקיום ("קימנו"), ורק אחר-כך על החיות ("שהחיינו")?

בספר ה"רוקח"³⁵ נאמר, ששלושת הביטויים "שהחיינו וקימנו והגיענו" הם, כנגד הללי נפשי את ה' אהלה ה' בחיי אומרה לאלקי בעודי", אך גם על כך דרוש הסבר: מהם שלושת הענינים הללו, וכיצד הם רמוזים בשלושה ביטויים אלו?

ח. רק בזכות התורה חדור כל רגע ב"חיות"

ההסבר לכך הוא: כאשר מדובר על שבה והודיה, שמודה היהודי לקדוש-ברוך-הוא על אשר קיימו והחיינו עד "לזמן הזה", עשויה להתעורר השאלה: האם חיינו עד עתה היו באופן הראוי להודות עליו ב"שהחיינו"? ייתכן שרוב ימיו לא עברו עליו בעונג ובנחת, אלא להיפך, היו לו תקופות של צער ועגמת-נפש, כפי שידועה דעתם של החוקרים³⁶ לגבי כלל המין האנושי, שאילו יחשבו את התקופות השונות בחיים, אפשרי ביותר שימצאו שתקופות העונג והטוב הן פחות מאשר תקופות של ההיפך מכך, עד אשר הסיכום הוא, כלשון חז"ל³⁷, ש"גו' לו שלא נברא".

ואף במקרה שאצל אדם זה אין הדבר כך בודאי, אך ייתכן שזוה עדיין בגדר ספק, וישנה

ברכות פ"ה, כג. פ"ו, י"ד: ברוך שהגיענו לזמן הזה, וכ"ה (בדפוסים שלפנינו) בהמשנה שבירושלמי ברכות פ"ט ה"ג ובדברי ר' בא כו' בשם רבי אחא (משא"כ בדפוסים קושט' ואמשט').

(34) דליל שמחת תורה תש"ה.

(35) שנסמן בהערה 10.

(36) ראה מו"ח ח"ג פ"ב. מים רבים תרל"ז בתחלתו.

(37) עירובין יג, ב. וראה לקו"ת ראה כה, ג ואילך.

ויש לומר, שדומה לכך הענין שמתרחש בקרב בני ישראל בשמחת תורה כאשר קוראים ולומדים, "ויעל משה... אל הר נבו", ומסיימים את פרכת וזאת הברכה³¹, ומתחילים שוב את התורה באופן נעלה וחדש.

שמחת התורה אינה באופן של הבנה ושווה אצל כולם

אך עדיין אין מובן: ענין זה, של התחלת לימוד התורה באופן נעלה יותר בשמחת-תורה לאחר "גמרה של תורה", אינו שייך לכל אחד ואחד מישראל, אלא רק לבעלי הבנה מיוחדת ויחידי סגולה בלבד, ומהו הקשר שבין שמחה זו לכל ישראל, שגם הם ישמחו בשמחת תורה ויברכו "שהחיינו" על התורה?

יותר מכך: השמחה בשמח"ת שייכת בשווה לכל היהודים, מראשיכם שבטיכם ועד חוטב עצים ושואב מים, כפי שנהוג בישראל שכולם רוקדים יחדיו, ואילו לפי האמור לעיל צריך היה לפחות להיות הבדל בגודל השמחה, ובעיקר היו צריכים לשמוח בעלי ההבנה וכדומה.

והתמיהה עצומה יותר: אם כל הענין של שמח"ת וברכת שהחיינו היה קשור להתעלות בהבנת התורה, היתה השמחה צריכה להתבטא בצורה דומה, על-ידי עיסוק מעולה בלימוד התורה, הן בכמות והן באיכות, ושהבנת התורה תעורר לשמחה. ואילו למעשה רואים, ששמחת התורה מתבטאת דוקא בריקוד ברגלים, רוקדים ושמחים עם התורה כשהיא סגורה ועטופה במעיל, כך שאפילו אי-אפשר לעיין בה.

ז. השאלות על נוסח הברכה

כדי להבין זאת יש להסביר תחילה את נוסח הברכה "שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה" – אשר נוסח הברכות נקבע על-ידי אנשי כנסת הגדולה³², ומובן הדיוק המירבי שבכך³³.

(31) להעיר מתורת שלום ע' 2, שפ' וזאת הברכה אמר משה בשמח"ת (וראה הערה 9 שם).

(32) ברמב"ם הלכות ברכות פ"א ה"ה: ונוסח כל הברכות עזרא ובי"ד תקנום. וראה שו"ע אדה"ז סס"ח ס"א.

(33) אבל להעיר שמצינו שינויים בזה, ראה תוספתא

שאלה על האפשרות לברך³⁸.

לפיכך מקדימים ואומרים „שהחיינו“: בדיוק כשם שחיות האדם (כפשוטה – ההיפך ממות) שווה אצל האדם מראשו ועד רגלו, ולא ייתכן לומר שהוא חי באיבר אחד, ובאיבר אחר אין הוא חי, כך הם גם בחיים של „שהחיינו“ טובת החיות את כל עניני האדם, ועל כך הוא צריך להודות לקדוש ברוך הוא:

אילו לא התורה לא ייתכן לומר שרוב חייו של האדם היו חיים שמודים עליהם לקב"ה. אפילו כאשר התקופות הטובות בחייו הן יותר מהתקופות של ההיפך מכך, הרי שעדיין עבר עליו רוב זמנו ללא הרגשת החיות והחיים, שהרי התורה „על הרוב תדבר“ – ורוב יומו עסוק האדם בעניני אכילה ושתייה ושינה אשר אין בה חיות ממשית, התלהבות ותכלית, כגון משא ומתן, אשר אין לאדם בכך חיות והנאה, אלא הוא עושה זאת לצרכים אחרים, לפרנסה ולפרנסת בני ביתו וכו',

אבל יהודי הקשור לתורה, תורת חיים, אשר הוא רוצה שכל חייו יהיו לפי התורה, אז חדרות כל פעולותיו במשך היום (במחשבה, בדיבור ובמעשה) בחיות – בתורה. גם בשעת משא ומתן וכדומה הוא מקיים את מצוות התורה, ומבצע הכל באמונה, עד אשר „וכל מעשך יהיו לשם שמים“³⁹, ויתר מכך – „בכל דרכיך דעהו“⁴⁰. יוצא, אפוא, שבמצבו – „לזמן הזה“ – הוא רוצה שכל רגע מחייו יהיה חדר בחיות של „אתם הדבקים בה' אלקיכם חיים“⁴¹, ולכן הוא יכול, וצריך להודות לקדוש ברוך הוא ולשבחיו – „שהחיינו“ – „לזמן הזה“.

ט. „קימנו“ – נשמה בגוף

לפי זה קשה: מה מוסיף הענין של „וקימנו“ ל„שהחיינו“? שהרי, לכאורה, השבח על עצם

(38) ראה חת"ס שבעה עשר 12. שד"ח אסיפת דינים מערכת ברכות סי' א אות יח סעיף ה. וראה פס"ד להצ"צ ח"ב סט, ד [תו, ד].
(39) אבות פ"ב מ"ב.
(40) משלי ג, ו. טושו"ע או"ח סרל"א. הוספה בזה על „כל מעשך לשם שמים“ – ראה לקו"ש ח"ש ע' 104 ואילך. ושי"ן (41) ואתתנן ד, ד.

הקיום הוא ענין נחות ביותר, כדלעיל.

ההסבר לכך הוא: אין הכרח שהחיות כשלעצמה תהיה דוקא של נשמה בגוף. אדרבה, ענין החיות קיים אצל מלאכים ביתר גילוי מאשר אצל הנשמות בגוף⁴², ובמיוחד אצל הנשמות למעלה לפני ירידתן למטה, השרויות בהתבטלות ובדבקות תמידית לקדוש ברוך הוא, ולכן יש להן חיות נעלה ביותר.

לפיכך מציינים שבה מיוחד, על כך שחיות הנשמה יורדת אל תוך הגוף, „שהחיינו וקיימנו“. כלומר, גם בענין ה„קיימנו“ של הגוף – שכשלעצמו הוא רק בבחינת קיום, והחיות הרוחנית איננה מורגשת בו – ישנה ו„נמשכת“ החיות האמיתית של תורה ומצוות. ואז מודים גם מצד הגוף – וקיימנו.

י. „והגיענו“ – העמל משמח

לפי האמור לעיל – מה מוסיף הביטוי „והגיענו“? כ"ק מו"ח אדמו"ר אומר בשיחתו: „הגיענו – פירשו פעם, עייפנו (מלשון יגיעה)“. ואין מובן מהו היתרון ב„עייפנו“? לכאורה, זהו חסרון. יותר מכך: כאשר דבר, ואפילו נעלה ביותר, כרוך בצער, אי אפשר לברך עליו שהחיינו. כפי שמוצאים שאחד מן הטעמים⁴³ לאי אמירת ברכת שהחיינו על ברית מילה – למרות שזוהי מצוה גדולה ביותר, ש„קבלו עליהם בשמחה“⁴⁴ – הוא, כיון שיש בכך „צער א לינוקא“⁴⁵.

ההסבר לכך הוא: כאשר מקבלים מתנה ללא שום עמל ויגיעה הרי זה „נהמא דכיסופא“⁴⁶

(42) כידוע נאמר הה"מ בענין „יראת ה' לחיים“ – ראה הוספות לאור"ת (קה"ת) סנ"ז. ושי"ן.
(43) אבודרהם והגמ"י שבעה עשר 12 ובשוה"ג. הובא בב"י יו"ד סרס"ה ד"ה כתב הרמב"ם.
(44) ובשמחה גשמית „שעושין משתה“ (שבת קל, א. ובפרש"י).
(45) כתובות ח, א. וראה אבודרהם (לגבי בדיקת חמץ), שו"ת הרשב"א, המאור ור"ן (לענין ספה"ע) – נסמנו בשוה"ג להערה 12.
(46) ראה ירושלמי (ערלה פ"א ה"ג). לקו"ת צו ז, רע"ד. ולהעיר ממ"מ להב"ב בראשית מהדו"ק ד"ה אור ליוה"ש יד לשבת י, א).

בית רבן פון אונזער דור – וועלכע ווערן אָנגערופן (בהסכמת גדולי ישראל) מיטן נאָמען „צבאות השם“:

דער נאָמען „צבאות השם“ באַדייט – אַז די קינדער זיינען אינ-גאַנצן איבערגעגעבן און בטל צו דעם אויבערשטן, בדוגמא (און נאָך מער) ווי „סאָלדאַטן“ צו זייער „גענעראַל“ . דערפון איז מובן, אַז אין די אידישע קינדער – אינגעלעך און מיידעלעך – פון אונזער דור, איז נאָך מער ניכר בגלוי ווי זיי זיינען „משיחי“, „משיחי“ פון דעם אויבערשטן אַליין. וועלכע ווערט די הכנה והקדמה קרובה אויף דער התגלות פון דעם משיח הכללי פון אַלע אידן, בגאולה האמיתית והשלימה.

ו„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“⁹: כשם ווי דעמאָלט „יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים“¹⁰, אַזוי וועלן די „צבאות השם“ פון אונזער דור ארויסגיין פון דעם איצטיקן גלות לגאולה האמיתית והשלימה ותיכף ומיד ממש.

(משיחות ליל שמח"ת קודם הקפות תשנ"ב)

(9) מיכה ז, טו.
(10) בא יב, מא.

ע"פ המדובר כמ"פ לאחרונה, שלפי כל הסימנים נמצאים אנו כיום על סף הגאולה, כאשר „הנה זה (משיח) בא“¹, ותיכף ומיד רגע לאח"ז – כבר בא.

מזה מובן גם בנוגע לעבודת בני הנדרשת בשמחת תורה, והמשכה במשך כל השנה כולה, ובמיוחד בשנה זו – עבודה שחדורה עם ענין הגאולה ומשיח. היינו, שהנהגתו של יהודי בכל הענינים בחיי היום-יום שלו גם בזמן הזה תיכף ומיד לפני הגאולה – היא מעין ובדוגמת חיי

במשך השנה כולה, ומסיימים אותה בשמחת תורה, נוסף אור חדש של „אין סוף“ בתורה⁵¹, וכאשר מתחילים ישראל לקרוא וללמוד את התורה שוב, זוהי, כביכול, תורה חדשה ונעלית יותר, ולפיכך שמחים כל ישראל ומברכים ברכת שהחיינו⁵², ושלושה ענינים אלו קיימים אחר-כך אצל כל אחד לפי ערכו ודרכו:

אצל בעלי תורה ויושבי אוהל נוסף בעיקר לימוד התורה והבנתה באופן חדש – שהחיינו – וזוהי עיקר יגיעתם – והגיענו – בהבנת ובהשגת התורה, ובמילא מתחדשת אצלם גם עבודתם בגוף ובעולם – וקימנו – שלכך הם מקדישים רק מעט מזומנם.

אצל מארי עובדין טבין ובעלי עסק, שאינם קשורים לאופן חדש בהבנת התורה, נגרם גם-כן חידוש ב„שהחיינו וקימנו והגיענו“ לפי מדרגתם שלהם: החיות שלהם בלימוד התורה ובכל התנהגותם במשך היום על פי התורה מתעלה ומתחדשת. וזה גורם להתעלות גם ב„וקימנו“ – בחיות הגוף על פי התורה. והגיענו – נוסף גם כח לעמלם להיות בעלי חיות של תורה בכל עניניהם, הן ביגיעה לקיים את כל הוראות התורה במשאו ומתן, באכילה, ובכל צרכי הגוף, והן ביגיעתם להתנתק מעניני העולם ולעמול יותר ויותר בשיעורים קבועים (קבועים גם בנפש) בלימוד התורה.

יג. הקשר בין שמחת תורה לבין פרשת וזאת הברכה

לפי זה יובן גם הקשר שבין שמוח"ת וברכת „שהחיינו“ שבה לבין פרשת „וזאת הברכה“. לכאורה, אם התורה היא הבנה והשגה, כיצד היא משפיעה על עניני האדם שאינם קשורים כלל לשכל?

51 ד"ה להבין ענין שמוח"ת תש"ה בסופו. וראה זהר שבעה עה"ה 5. ד"ה להבין ענין שמוח"ת תש"ל לקמן ע' 417 ואילך.
52 ואף דלילות ענין התחדשות התורה היא בחגגה"ש (ראה סה"מ תש"ה ע' 184), מ"מ ענין הנ"ל שייך דוקא לשמוח"ת, וע"ד ענין השמחה בתורה שהיא דוקא בשמוח"ת ולא בחגגה"ש – ראה לקו"ש ח"ד שם.

(= לחם של בושה), ואין נגרמת אצל המקבל שמחה אמיתית. אדרבה, מתעורר אצלו רגש בושה. אבל כאשר מקבלים דבר על-ידי עמל ויגיעה, הרי הוא יקר ביותר, ומתעוררת שמחה אמיתית, בדומה למאמר חז"ל⁴⁷, „אדם רוצה בקב שלו מט' קבים של חבירו“⁴⁸.

בדומה לכך בעניננו: השמחה המושלמת של „שהחיינו וקימנו“ ומתן השבת וההודיה לקדוש-ברוך-הוא מתאפשרים דוקא כאשר הענין כרוך ביגיעה ובעמל. ואילו כאשר חיותו על פי התורה בכל עניניו, כולל הגוף, באה ללא עבודה, הרי השמחה איננה מושלמת, וכך גם השבת וההודיה לקדוש-ברוך-הוא.

„והגיענו“, היגיעה איננה רק גורם המאפשר את מתן השבת וההודיה על „שהחיינו וקימנו“, אלא עצם היגיעה מעוררת באדם שמחה ותענוג, ולכן הוא משבח ומודה במיוחד על „והגיענו“.

יא. הדבר דברי ה„רוקח“

לפי זה יש לפרש את דברי ה„רוקח“ ששלוש הלשונות של ברכת שהחיינו הן „כנגד: הללי נפשי את ה', אהללה ה' בחיי, אומרה לאלקי בעודי“: „אהללה ה' בחיי“ כנגד „שהחיינו“ – חיי הנשמה, כדלעיל. „אומרה לאלקי בעודי“ כנגד „וקימנו“, כי „בעודי“ מכוון כנגד הגוף שהוא רק „עודי“ – דבר טפל⁴⁹. „הללי נפשי את ה'“ רומז ל„והגיענו“ – יגיעה, כי ביגיעה משקיעים את הנפש⁵⁰.

יב. ברכת שהחיינו בשמחת תורה אצל כל יהודי לפי דרגתו

לפי כל האמור לעיל אפשר להבין את ענין אמירת ברכת שהחיינו על התורה בשמחת תורה: לאחר שישאל קוראים ולומדים את התורה

47 ב"מ לה, א.
48 ראה לקו"ש ח"ד ע' 158 ואילך, שמטעם זה נקבע שמוח"ת דוקא בשמע"צ ולא בחג השבועות. וראה בהנסמן שם הערה 23.
49 ראה שער היחוד והאמונה פ"ו (פ, סע"ב ואילך). ד"ה אהללה ה' ת"ש.
50 וראה רשימות הצי"צ עה"פ (תהלים קמו, ב).

שמים³, און „בכל דרכיך דעהו“⁴, אָבער ס'איז פּאַראַן אַ מציאות פון „חול“, „מעשיך“ און „דרכיך“ (נאָר – תכליתם איז קדושה), נאָר נאָכמער: אַז די עניני העולם עצמם זיינען אלקות, און במילא „הערט“ זיך מלכתחילה כלל ניט קיין אַנדער מציאות, וואָרום „אין עוד מלבדו“ . . .

– ועפ"ז אולי יש לומר דעם ביאור אין דעם עיכוב המבהיל פון דער גאולה – אַז דאָס איז מצד דעם וואָס באַ אידן האָט געפעלט שלימות אין דער דרגא פון עבודה באופן פון „אני לא נבראתי אלא לשמש את קוניי“⁵, וואָס דוקא דורך דעם קומט מען צו דער גאולה וועלכע וועט זיין אין דעם אופן (פון „אין עוד מלבדו“) – איצטער איז אָבער דער עיכוב שוין אויך אַראָפּ, ובמילא איז „הכל מוכן לסעודה“, סעודת לויתן ושור הבר ויין המשומר⁶ בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

. . . חז"ל זאָגן: „אל תגעו במשיחי“⁸ אלו תינוקות של בית רבן“.

איינער פון די ביאורים אין דעם (נוסף אויף דעם פירוש אין מפרשים): דער חינוך פון תינוקות של בית רבן דאַרף זיין אין אַן אופן אַז די תינוקות ווערן אינגאַנצן דורכגענומען און דורכגעדרונגען מיט דעם ענין און נקודה פון „משיח“, אזוי, אַז בשעת מ'גיט נאָר אַ קוק אויף אַ אידיש קינד איז וואָס זעט מען? – משיח'ן!

זייער גאַנצע מציאות איז „משיח“ – דער גילוי פון „אתה הראת גו' אין עוד מלבדו“.

. . . דער ענין איז ספעציעל אונטערשטרעכט אין די תינוקות של

3 אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.
4 משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.
5 משנה וברייתא סוף קידושין. כ"ה גירסת הש"ס כת"י (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד) במשנה וברייתא הנ"ל. וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמ"י רמז רעו.
6 ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פ"ג, ג. ועוד.
7 שבת קיט, ב.
8 דברי הימים א טז, כב.

הוספה בשורת הגאולה

מב.

ע"פ המדובר כמ"פ לאחרונה, אַז לויט אַלע סימנים שטייען מיר היינט אויף דעם שוועל פון דער גאולה, ווען ״הנה זה (משיח) בא״¹, ותיכף ומיד רגע לאח"ז – כבר בא.

דערפון איז אויך מובן בנוגע צו דער עבודה פון אידן וואָס פאָדערט זיך בשמחת תורה, והמשכה במשך כל השנה כולה, ובמיוחד בשנה זו – אַן עבודה דורכגענומען מיט דעם ענין פון גאולה און משיח. דאָס הייסט, אַז אַ אידן'ס אויפפירונג אין אַלע ענינים אין זיין טאָג טעגלעכן לעבן אויך בזמן הוזה תיכף ומיד פאַר דער גאולה – איז מעין ובדוגמת דעם לעבן און הנהגה פון אידן בימות המשיח ממש.

[וואָס דאָס איז אויך די הדגשה המיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע דעם לימוד פון ״הלכתא למשיחא״, די הלכות וואָס זיינען נוגע צו דעם לעבן פון אידן בזמן הגאולה].

איינער פון די ענינים העיקריים לעתיד לבוא – איז (ווי געבראַכט פריער פון תניא) וואָס דעמאָלט וועט זיין די שלימות פון ״אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו״²; עס וועט נתגלה ווערן בכל העולם כולו אַז עס איז ניטאָ קיין מציאות אחרת זולתנו ית', ״אין עוד מלבדו״.

ובדוגמת זה פאָדערט זיך אויך אין דעם לעבן פון אַ אידן – אַז ער זאָל דערהערן און פילן בכל עניניו ממש, אַז ״אין עוד מלבדו״. דאָס הייסט: ניט בלויז אַז די כוונה און תכלית פון אַלע עניני העולם איז אלקות, ובמילא איז זיין עבודה אין אַן אופן וואָס ״כל מעשיך לשם

לומדים בפרשתנו⁵³ שהתורה היא, מימינו אש דת למו". ונאמר בספרי: ״מה אש – כל המשתמש בו עושו בגופו רושם״⁵⁴, אף בני אדם שעמלים בו ניכרים הם בין הבריות, כך תלמידי חכמים נכרים בהילוכם ובדיבורם ובעטיפתם בשוק״ (וכפי שמפרש הרמב"ם⁵⁵ את הפרטים שבכך).
אך, לכאורה, מתעוררת השאלה מצד שני: אצל תלמידי חכמים, שהתחלת לימוד התורה שוב היא אצלם באופן חדש לגמרי, מובן, שנגרמת התחדשות ותוספת הניכרת, בהילוכם ובדיבורם... אבל אצל יהודים שאינם תלמידי חכמים, מהו החידוש שיש לתורתם בשמחת תורה עד-כדי-כך שהוא משפיע על כל עניניהם, כדלעיל, עד אשר הם שמחים כל כך ומברכים ברכת שהחיינו?

על כך מוסבר בפרשתנו: ״תורה צוה לנו וְלֹא כִּי מִשְׁחָת לִיל שְׂמֵחָת תּוֹרָה תֵּשׁׁל״², (מש"ח) ליל שמחת תורה תש"ל א.)
ולכן עיקר השמחה בשמחת תורה מתבטאת דוקא בהקפות – לא על-ידי קריאה ולימוד בתורה, אלא דוקא על-ידי תנועות ופעולות מעשיות של ריקוד עם התורה עצמה – כי עיקר השמחה בשמחת תורה איננה כל-כך על הבנתה, אלא בעיקר על כך שהתורה היא ״שהחיינו״ – מחיה אותנו בכל ענינו, עד לעשיה⁵⁸ בפועל.

(56) ונוגע להלכה – ראה סנהדרין נט, א.
(57) נדה מג, ס"ב (במשנה) ואילך.
(58) להעיר מאוה"ת שמע"צ ע' את"ש. ד"ה ביום השמיני עצרת תרס"ז בסופו. ד"ה להבין ענין שמחת תש"ה ותש"ז בסופם.

(53) לג, ב.
(54) ובפס"ז: מה האש עושה רושם כך התורה כל המשתמש בה עושה בו רושם.
(55) הלכות דיעות פ"ה ה"א.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

ייה"ר שעי קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שהחכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

(1) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.
(2) ואתחנן ד, לה.